

Математиканы оқытуға құзыреттілік тәсіл

Лубова Татьяна Николаевна
Башқұрт мемлекеттік аграрлық университетінің
доценті

"Құзыреттілік тәсіл" ұғымы білім беруді жаңғырту мәселелері мен жолдары туралы пікірталастарға байланысты кеңінен таралды. Жоғары білім қоғамның зияткерлік әлеуетін дамытудың маңызды құралы болып табылады, ол өз кезегінде өндіргіш күштердің дамуын және қоғамның рухани әлеуетін арттыруды қамтамасыз ететін жоғары білікті мамандарды даярлау технологияларын жетілдіреді. Бұл тұжырымдамаға жүгіну білім берудегі қажетті өзгерістерді анықтауға деген ұмтылыспен байланысты. Құзыреттілік тәсіл-бұл білім беру мақсаттарын анықтаудың, білім беру мазмұнын таңдаудың, білім беру процесін ұйымдастырудың және білім беру нәтижелерін бағалаудың жалпы принциптерінің жиынтығы. "Құзыреттілік" термині (латын тілінен аударғанда сәйкестік, пропорционалдылық) екі мағынаға ие: қандай да бір мекеменің немесе адамның өкілеттік шеңбері; осы адамның білімі, тәжірибесі бар мәселелер шеңбері. Осы баптың шеңберіндегі құзыреттілік білім деңгейін білдіреді.

Математика курсына оқу Жалпы кәсіби және арнайы пәндерді игерудің теориялық негізін, сондай-ақ болашақ экономистке қолданбалы бағыттағы проблемалық мәселелердің ұтымды шешімдерін табуға мүмкіндік беретін практикалық дағдыларды қалыптастырады. Осыған байланысты жоғары білімнің федералды мемлекеттік білім беру стандартында негізгі білім беру бағдарламаларын игеру нәтижелеріне қойылатын талаптар анықталған. Бұл талаптар түлек иеленуі тиіс әмбебап, жалпы кәсіби және кәсіби құзыреттер түрінде тұжырымдалады. Осының негізінде Болашақ экономистерде математикалық құзыреттілікті қалыптастыру туралы сұрақ туындайды, бұл құзыреттілік тәсілді іске асырудың тиімділігін анықтайды, бұл экономикалық мамандықтар студенттерінің кәсіби қызметке математикалық дайындығының деңгейін арттыруға мүмкіндік береді.

Плахова в. г. ұсынады: "ЖОО студенттерінің математикалық құзыреттілігі бойынша біз студенттердің математикалық білімдерін, дағдыларын мен дағдыларын игеріп қана қоймай, оларды логикалық ойлау, бағалау, ақпаратты таңдау және пайдалану, өз бетінше шешім қабылдау қабілеттерін қамтитын кәсіби есептерді шешуде қолдануға мүмкіндік беретін мүмкіндіктерін түсінеміз". Құзыреттерді негізгі, негізгі, арнайы және кәсіби деп бөлуге болады. Негізгі құзыреттілік анықтаушы ретінде

түсініледі, яғни табиғаты мен қолдану дәрежесі бойынша ең әмбебап. Негізгі құзыреттілік-бұл жаратылыстану циклі пәндері мен туындаған жағдай туралы Білім арасында байланыс орнату, сондай-ақ модельденген есепті шешудің алгоритмін табу мүмкіндігі. Арнайы құзыреттілік-бұл арнайы пәндерді оқу барысында қалыптасатын құзыреттілік. Кәсіби құзыреттілік-өзінің сипаты мен қолданылу дәрежесі бойынша осы мамандыққа сәйкес келетін құзырет.

Болашақ экономистердің математикалық құзыреттілігін қалыптастыру үшін екі бағыт ерекше маңызды: базалық құзыреттілікті қалыптастыру және негізгі құзыреттілікті қалыптастыру.

Біз түлектерде қалыптастыру қажет математикалық құзыреттіліктерді бөлдік:

- Ойлау мәдениетін, ақпаратты жалпылау, талдау, қабылдау, мақсат қою және оған жету жолдарын таңдау қабілетін меңгеру;
 - Ауызша және жазбаша сөйлеуді логикалық тұрғыдан дұрыс, дәлелді және анық құра білу;
 - Әріптестермен кооперацияға, ұжымда жұмыс істеуге дайындық;
 - Өзін-өзі дамытуға, өз біліктілігі мен шеберлігін арттыруға ұмтылу, өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын меңгеру;
 - Кәсіби қызметте жаратылыстану пәндерінің негізгі заңдарын қолдану, Математикалық талдау және модельдеу, теориялық және эксперименттік зерттеу әдістерін қолдану;
 - Математикалық талдау және модельдеу, теориялық және эксперименттік зерттеу әдістерін қолдану;
 - Өлшеулер мен бақылаулар жүргізуге, жүргізіліп жатқан зерттеулердің сипаттамаларын жасауға, зерттеу нәтижелерін талдауға және оларды есептер мен ғылыми жарияланымдар жазу кезінде пайдалануға дайын болу;
 - Қолданбалы бағдарламалардың стандартты пакеттері негізінде өндірістің технологиялық процестерін математикалық модельдеу және оңтайландыру әдістерін қолдануға дайындық;
 - Өндірістегі технологиялық процестерді талдау үшін эксперименттік деректерді өңдеудің статистикалық әдістерін меңгеру.
- Қазіргі уақытта математика курсының мазмұны кәсіби сипаттағы көптеген есептер мен мәселелерді тиімді шешу үшін жеткілікті кең болуы керек.

Сондықтан осы курстың бағдарламасы мен мазмұны үнемі дамып келе жатқан технологияларға және қолданбалы сипаттағы мәселелерді зерттеуге математикалық әдістерді қолдану тенденцияларына сәйкес келуі керек. Университеттегі математика курсы білім беруді дамытудың қазіргі кезінде математиканың негізінде жатқан идеялардың, ұғымдар мен әдістердің кең жүйесінің қарқынды дамуын ескеруі керек екендігінде күмән жоқ. Бұл, ең алдымен, теориялық тұжырымдамаларды алға жылжытуға және дамытуға ықпал ететін Дағдылар мен дағдыларды қалыптастыратын курс болуы керек

Математикалық білімді модернизациялау математикалық пәндердің егжей-тегжейін күрделендіру және тереңдету жолымен емес, студенттің белгілі бір өндірістік немесе зерттеу мәселесін шешуге мүмкіндік беретін жеткілікті көкжиегін дамытуға көмектесетін бағдарламалар құру жолымен жүруі керек екенін атап өткен жөн.

Білім берудегі құзыреттілік тәсілдің мағынасын сипаттайтын тұжырымдамалық аппарат әлі орныққан жоқ. Бірақ біз бакалаврдың осы бағыт бойынша білуі керек математикалық сұрақтар мен есептердің маңызды шеңберін анықтадық. Осылайша, болашақ бакалаврдың шығармашылық процесті ұйымдастыруға дайындығы, бір жағынан, оқытушының өзі оқытатын пән туралы жеткілікті терең білімімен, оның шығармашылық бастама көтере білуімен, студенттердің туындаған мәселелердің дәстүрлі емес шешімдерін іздеуге қызығушылығын дамыта білуімен, оқу проблемалық жағдайларын құра білуімен және қалыптасқан жағдайлардан

шығудың оңтайлы жолдарын іздеуді ұйымдастырумен қамтамасыз етіледі. Екінші жағынан, бұл дайындық студенттердің шығармашылық ойлау тәсілдерін және оны көрсету тәсілдерін игеруге деген ұмтылысына байланысты. Терең математикалық білім, Шығармашылық энергияның жоғары әлеуеті жоғары оқу орнының математика оқытушысына еркін шығармашылық, шығармашылық тұлғаны қалыптастыру кезінде іс-әрекеттерді еркін таңдау мүмкіндігін қамтамасыз етеді. Болашақ экономисттің шығармашылық энергияның жеткілікті жоғары әлеуеті болуы үшін оны университетте кәсіби даярлау процесінде арнайы дайындау қажет.

Әдебиеттер тізімі:

1. Григораш, О. в. кафедраның қызметін ұйымдастыру және жұмыс нәтижелерін бағалау / Григораш О. в., Трубилин А. и. – Краснодар: КубГАУ, 2012, - 596 Б.
2. Лубова, т. Н. білім алушылардың өзіндік жұмысын ұйымдастыру / Лубова Т.Н., Исламгулов д. р. / жинақта: ФМОС ВО шеңберінде жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыру. Бүкілресейлік ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. - 2016. - 214-219 ББ.
3. Исламгулов, д. р. негізгі Кәсіптік білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде кәсіби стандарттарды қолдану / д. р. Исламгулов, Т. Н. Лубова // жинақта: во федералды мемлекеттік білім беру бағдарламасы аясында жоғары білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру. Бүкілресейлік ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. 2016. 161-170 ББ.